

YENİ TÜRK TİCARET KANUNUNUN SERMAYE ŞİRKETLERİ İLE İLGİLİ GETİRDİĞİ YENİLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**EVALUATION OF INNOVATIONS BROUGHT OUT BY THE NEW TRADE LAWS FOR THE CAPITAL COMPANIES***Salim ŞENGEL****Özet:**

50 yıldan fazla bir süredir Türk ticaret hayatını yönlendiren ve şekillendiren 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) yerine 6102 sayılı yeni TTK'nu 1 Temmuz 2012 yılında yürürlüğe girecektir. Yeni Kanun ticari hayatı yeniden şekillendirmektedir. Esas itibarıyla şeffaflık ve denetim üzerine oturan Kanun, işletmelerde kurumsal yönetim, kamuoyunu doğru bilgilendirme üzerinde hassasiyetle durmaktadır. Kanun piyasa disiplini sağlamaya yönelik çağın gereklerine uygun bir dizi yeni hüküm içermektedir. Özellikle sermaye şirketleri ile ilgili bir dizi yenilik getirilmiştir. Bu yenilikler şirket kuruluşu, sermayesi, yönetimi, denetimi, muhasebe uygulamaları gibi birçok alanı kapsamaktadır. Bu çalışmada yeni TTK'nun sermaye şirketleri ile ilgili getirdiği yenilikler incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Şirketleri, Şirket Yapısı, Muhasebe.

Abstract:

Instead of the Turkish Trade Law, numbered as 6762 that has been shaping and directing the Turkish trade life, the new Turkish Trade law numbered as 6102 is going to be come into force in the 1st of July 2012. The new regulation is shaping the commerce life. Principally, the law which is based on transparency and auditing is sensitive to the governance in enterprises and informing the public accurately. The law contains a series of contemporary new legal decisions in order to discipline the markets. Particularly, there are many changes for the capital stock companies. These changes cover many topics such as the capital of company, foundation of the company, management, accounting practices and auditing. In this study, the changes brought by the new Turkish Trade Law were examined and evaluated.

Key words: Turkish Trade Law, Capital Stock Companies, Company Structure, Accounting.

---

* Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu – Eskişehir ssengel@anadolu.edu.tr

GİRİŞ

Halen yürürlükte olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) 9353 sayılı ve 09.07.1956 tarihli resmi gazetede yayınlanmış ve 1.1.1957 yılında yürürlüğe girmiştir. Kanun bugün itibariyle 54 yıl yürürlükte kalmış ve Temmuz 2012 tarihinde yürürlükten kalkacak olup, günümüzde Türkiye'nin ekonomik gelişmişlik düzeyine cevap verecek durumda değildir. Bu sebeple uzun bir çabanın sonunda günün koşullarına uygun yeni bir TTK hazırlanmış ve 14.02.20011 tarihli ve 27846 sayılı resmi gazete yayınlanmıştır. 6102 sayılı yeni TTK 1 Temmuz 2012 yılında yürürlüğe girecek olup bazı hükümleri ise 2013 yılında yürürlüğe girecektir.

6762 Sayılı TTK'nu hazırlandığı ve kabul edildiği dönemin öğretileri ile kuram ve yaklaşımlarını iyi bir şekilde yansıtan, sorunlara çağdaş, güvenilir ve işleyebilir çözümler getiren bu alanda Türkiye'nin gereksinimlerini büyük ölçüde karşılayan, menfaatler dengesini hak ve adalete uygun bir tarzda kuran, modern hukuk yöntemlerinin ve kanun tekniklerinin başarıyla kullanıldığı bir kanundur. 6762 sayılı Kanun, ticaret, endüstri ve hizmet sektörünün kendine özgü hukuki ilişkilerini iyi bir şekilde düzenlemiş hem Türk ticaretinin doğru yönde gelişmesinde etkili rol oynamış hem de ülkenin ekonomik kalkınmasına gerekli kanun desteğini sağlamıştır (TTK Gereçe). Diğer yandan kanunun uygulamaya geçmesinden sonra dünyada önemli değişiklikler olmuştur. Avrupa Birliği'nin kurulması, küreselleşme, internet, teknolojik gelişmeler, bilişim teknolojisindeki gelişmeler dünyada ekonomik ve sosyal yapıları oldukça etkilemiş, değiştirmiş ve geliştirmiştir. Buna bağlı olarak da 1957 yılından bu yana uygulanmakta olan TTK'da yenilik yapma ve günün koşullarına uygun hale getirme gereği doğmuştur.

Yeni TTK esas itibariyle şeffaflık ve denetim üzerine oturmaktadır. Sermaye şirketlerin kamuoyunu bilgilendirmesi, kurumsal yönetim üzerinde hassasiyetle durulmaktadır. Bu bağlamda sermaye şirketlerine web sitesi kurma zorunluluğu getirilmektedir. Diğer yandan şeffaflık ve kurumsal yönetim, küresel dünyada çetin rekabet koşullarında faaliyet gösteren şirketlere rekabet avantajı da sağlayabilecektir. Piyasa disiplini sağlamayı, kurumsallaşmayı ve şeffaf ve kamuoyunu bilgilenecekleri esas alan yasa denetim, uluslararası standartları uygulaması, şirket kuruluşu, yapıları, sermayesi, yönetimi açısından önemli değişiklikler getirmektedir.

1 Temmuz 2012 yılında yürürlüğe girecek yeni TTK, ticari hayata önemli değişiklikler ve yenilikler getirecek olup, bu değişikliklerin sermaye şirketleri üzerinde önemli etkileri olacaktır. Dolayısıyla sermaye şirketleri üzerinde ne tür etkilerin olacağı ve getirilen yeniliklerin incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada yeni TTK'nun şirketlerle ilgili getirdiği yenilikler ele alınıp değerlendirilmiştir.

1. MUHASEBE İLE İLGİLİ YENİLİKLER

Yeni TTK ile muhasebe uygulamalarına bir dizi yenilik getirilmektedir. Esas itibariyle vergi amaçlı muhasebe uygulamalarından vazgeçip bilgi amaçlı muhasebe amacına yönelik düzenlemeler olarak değerlendirilebilir. Bu düzenlemeler sermaye şirketlerini de kapsamaktadır.

1.1. Muhasebe Kayıtları ile İlgili Düzenlemeler

Bunlar şöyle sıralanabilir;

-Yürürlükteki hükümlere göre işletmelerin kuruluşları sırasında yaptıkları harcamaları aktifleştirerek bilançoda bir kalem olarak görülmesi sağlanabilmektedir. Ancak yeni TTK ile yürürlükteki uygulamalardan farklı olarak aktifleştirme yasağı başlığında (TTK md. 74-1) “*Türkiye Muhasebe Standartlarında aksi öngörülmemişse, işletmenin kuruluşu ve özsermaye sağlanması amacıyla yapılan harcamalar için bilançoya aktif kalem konulamaz*”, hükmü getirilmektedir. Böylece kuruluş ve özsermaye sağlama amacıyla yapılan harcamalar aktifleştirilmeyecektir. Halbuki yürürlükteki uygulamalar, işletme kuruluşunda yapılan harcamaların aktifleştirilmesine izin vermekte, 262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri Hesabında kayıt altına alınmakta ve 5 yılda amorti edilmektedir. VUK 282’ye göre, kuruluş ve örgütlenme giderlerinin aktifleştirilmesi isteğe bağlıdır.

-Yeni TTK ile karşılıklar konusu hüküm altına alınmış olmaktadır. Karşılıklar başlığında (md. 75-1) “*gerçekleşmesi şüpheli yükümlülük ve askıdaki işlemlerden doğabilecek olası kayıplar için Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülen kurallara göre karşılık ayrılır*”, denilmektedir. Böylece vergi kanunları dışında şüpheli alacaklar için karşılık ayrılması TTK’da öngörülmektedir. Şimdiye kadar ki uygulamalarda şüpheli ticari alacaklar konusu Vergi Usul Kanununda (md. 323) ele alınmıştır. Ancak TTK’da her ne kadar TMSK’ya atıfta bulunsa da gerçekleşmesi şüpheli yükümlülük ve askıdaki işlemlerden doğabilecek kayıplar için karşılık ayrılması ifadesi ülkemizde yerleşik ya da genel kabul görmüş muhasebe kavramları bakımından eksik ve farklı ifadelerdir. Muhtemelen yükümlülük ve askıdaki işlem ile ne kastedildiği belli değildir (Doyrangöl, 2008: 15).

1.2. Defterlerle İlgili Düzenlemeler

Yeni Türk Ticaret Kanununu (TTK md. 64), “*Her tacir, ticarî defterleri tutmak ve defterlerinde, ticarî işlemleriyle malvarlığı durumunu, Türkiye Muhasebe Standartlarına ve bu Kanuna göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorundadır*”, denilerek her tacir açısından defter tutma yükümlülüğünü ortaya koymaktadır. Diğer yandan halen yürürlükteki Türk Ticaret Kanununda da (TTK md. 66), “*Her tacir, ticarî işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak münasebetlerini ve her iş yılı içinde elde edilen neticeleri tespit etmek maksadıyla işletmesinin mahiyet ve*

öneminin gerektirdiği bütün defterleri ve bilhassa, diğer kanunların hükümleri mahfuz kalmak üzere, aşağıdaki defterleri Türkçe olarak tutmaya mecburdur”, denilmektedir. Böylece tutulacak defterler sayılmaktadır.

Ancak her iki kanun maddesi arasında önemli bir farklılık bulunmaktadır. Bu yeni TTK’da defterlerin tutulmasında Türkiye Muhasebe Standartlarına uyulması ve buna uygun olarak muhasebe işlemlerinin yürütülmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Diğer yandan muhasebe ile defter tutma birbirine karıştırılmamalıdır. Muhasebenin tanımında yer alan kaydetmek, sınıflamak ve özetlemeyi kapsayan işlemler için kayıt tutma (veya defter tutma) sözcükleri kullanılabilir. Ancak hiçbir zaman bu işlemler muhasebe ile eş anlamlı değildir. Zira muhasebe defter tutma yanında analiz, yorum ve raporlamayı da kapsar (Bektöre vd, 2007: 4).

TTK md. 64’te ise yevmiye, defteri kebir ve envanter defteri tutulması gereken zorunlu defterler arasında sayılıken tutulması gereken diğer zorunlu defterler konusunda Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna gönderme yaparak, kurulun bir tebliğ ile tutulacak diğer zorunlu defterleri belirleyeceği belirtilmektedir. Gerçek ve hukuki kişilik ayrımı yapılmamış olup, pay defteri, karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defteri gibi işletmenin muhasebesiyle ilgili olmayan defterler de ticarî defterlerdir, denilmek suretiyle ticari defterler kapsamı genişletilmiştir. Diğer yandan halen yürürlükteki kanun, sayılan defterlerin dışında (Yevmiye, büyük defter ve envanter) dışında işletmenin mahiyet ve öneminin gerektirdiği defterleri tutar derken bir esneklik sağlamaktadır. Yeni Kanunda ise hangi defterlerin tutulacağını belirleme yetkisi TMSK’na verilmiş ve ticari defter kapsamı da genişletilmiştir. TMSK’ya verilen yetkinin, gereksiz defterlerin tutulması sonuçlarını da doğurabileceği olasılığı, fıkranın olumsuz bir tarafıdır. Bununla birlikte, uygulamada birliği sağlamak, keyfiyeti önlemek, işletme ile ilgililerin daha fazla bilgiye, daha kısa sürede ulaşmalarını sağlayabilmek açısından olumlu bir hükümdür (Çalışkan, 2008).

Yeni TTK defter onayı konusunda da yeni hükümler içermektedir. Yürürlükteki TTK’ya göre (md. 70.2), “*yevmiye defteri yeni senenin en geç Ocak ayı sonuna tasdik ettirilmesi gerekirken, yeni TTK md 64 (3)’e göre, “ticarî defterlerin tümü, açılış ve kapanışlarında noter tarafından onaylanır. Kapanış onayları, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar yapılır*”, denilerek kapanış onayı ile ilgili süreyi uzatmıştır. Çoğu zaman kapanış onayı ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunlar, sürenin uzatılmasıyla ortadan kaldırılmaya çalışılmış, muhasebe uygulamalarına uygun bir zemin sağlanmış olmaktadır. Ayrıca, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre elektronik ortamda veya dosyalama suretiyle tutulan defterlerin açılış ve kapanış onaylarının yapılıp yapılmayacağı, yapılacaksa bunun şekli ve esasları Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir tebliğle belirlenir(TTK md. 64-3).

1.3. Envanterle İlgili Düzenlemeler

Yürürlükteki TTK md. 72 ve 73'te envanter çıkarma ve envanter defteri ile ilgili detaylı açıklamalara yer verilmişken yeni TTK'da envanter defteri açıklamasına yer vermemiş envanterle ilgili düzenleme TTK md. 66'da yapılmıştır. Yeni TTK envanter başlığı md. 66.1'de, *“her tacir, ticarî işletmesinin açılışında, taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkarır”* denilmektedir. Ayrıca md 66.2'de, tacir açılıştan sonra her faaliyet döneminin sonunda da böyle bir envanter düzenler. Faaliyet (hesap) dönemi (yılı) oniki ayı geçemez. Envanter, düzenli bir işletme faaliyetinin akışına uygun düşen süre içinde çıkarılır.

Yeni TTK yürürlükteki envanter defterine ilişkin düzenleme kaldırılmış, md.66'da yeniden düzenlenmiştir. Sözkonusu maddede envanterin bugüne kadar bilinen ve muhasebe teori ve uygulamalarında yer alan tanımını kaldırmış, bunun yerine envanter kavramına uygun olmayan bir tanım yapmıştır (Doyrangöl, 2008: 7).

Yeni TTK ile getirilen yeniliklerden bir diğeri de envanteri kolaylaştırıcı yöntemlerdir. Yeni TTK md. 76.1'de *“envanter çıkarılırken, malvarlığı mevcudu, sondaj yöntemine göre ve genel kabul gören matematiksel-istatistiksel yöntemler yardımı ile çeşit, miktar ve değer olarak belirlenir. Kullanılan yöntem, Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olmalıdır. Bu şekilde düzenlenen envanterin vardığı sonuçlar, fiziksel sayım yapılmış olsaydı elde edilecek olan envanterin sonuçlarına eş düşmelidir”*, denilmektedir. Ayrıca md. 76.2'de, bir faaliyet döneminin kapanış envanteri düzenlenmesinde Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun başka bir yöntemin uygulanması suretiyle, cins, miktar ve değer olarak malvarlığı mevcudunun güvenle tesbiti sağlanabiliyorsa fizikî envanter gerekli değildir. Yeni Kanunla muhasebe standartlarına uygun olmak koşuluyla envanterde işlemlerinde istatistiksel yöntemlerin uygulanabileceği belirtilmektedir. Diğer yandan muhasebe standartları referans gösterilmesi de kanunun getirdiği yeni bir düzenlemedir.

1.4. Belgelerle İlgili Düzenlemeler

Bir işletme tarafından gerçekleştirilen mali nitelikli işlemler belgelere dayanılarak muhasebede kayıt altına alınır. Vergi Usul Kanunu açısından kayıtların belgelere dayandırılması gerekmekte olup, VUK md. 227'ye göre, *“bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki (belgelenmesi) mecburidir”*, denilmektedir. Diğer yandan muhasebede temel ifadelerden biriside “Belge yok kayıt yok”tur (TTK Gereğesi).

Belgelerin saklanma süreleri konusu ise her iki kanunda da on yıl olarak belirlenmiştir. Yürürlükteki TTK saklama müddeti başlığı md. 68'e göre, "*defter tutmak mecburiyetinde bulunan kimse ve işletmeye devam eden halefleri defterleri son kayıt tarihinden ve saklanması mecburi olan diğer hesap ve kağıtları tarihlerinden itibaren on yıl geçinceye kadar saklamaya mecburdurlar*", denilmektedir. Ancak TTK belgelerin saklanması ve saklama süresi başlığında (md. 82.1) "*her tacir, ticarî defterlerini, envanterleri, açılış bilânçolarını, ara bilânçolarını, finansal tablolarını, yıllık faaliyet raporlarını, topluluk finansal tablolarını ve yıllık faaliyet raporlarını ve bu belgelerin anlaşılabilirliğini kolaylaştıracak çalışma talimatları ile diğer organizasyon belgelerini, alınan ve gönderilen ticarî mektupları, işletmesinin açılışında deftere yapılan kayıtların dayandığı belgeleri, sınıflandırılmış bir şekilde saklamakla yükümlüdür*", denilmektedir. Diğer yandan yeni TTK md. 82.5'e göre bu belgeler on yıl saklanır. Saklanması gereken belgeler konusunda yeni kanun daha detayda açıklamaya yer vererek nelerin saklanması gerektiği açıkça belirtilmektedir. Ayrıca, TTK md. 64.2'ye göre, tacir, işletmesiyle ilgili olarak gönderilen her türlü belgenin bir kopyasını (fotokopi, karbonlu kopya, mikrofiş, bilgisayar kaydı gibi) yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklamakla yükümlüdür. Bundan başka TTK md. 82.2 ticarî mektuplar, bir ticarî işe ilişkin tüm yazışmalardır ile md. 82.3'te belirtilen, açılış ve ara bilânçoları, finansal tablolar ve topluluk finansal tabloları hariç olmak üzere, birinci fıkrada sayılan belgeler, Türkiye Muhasebe Standartlarına da uygun olmak kaydıyla, görüntü veya veri taşıyıcılarda saklanabilmeleri mümkündür. Ancak bunların okunur hâle getirildiklerinde, alınmış bulunan ticarî mektuplar ve defter dayanaklarıyla görsel ve diğer belgelerle içerik olarak örtüşmesi ve aynı zamanda saklama süresi boyunca kayıtlara her an ulaşılabilmesi ve uygun bir süre içinde kayıtlar okunabilir hâle getirilebiliyor olması şarttır.

Yeni TTK belgelerin elektronik ortamda düzlenebilmesi ve saklanabilmesine olanak sağlayarak belgeler konusunu çağın gereklerine uygun hale getirmiştir.

2. TEK KİŞİLİK ANONİM VE LİMİTED ŞİRKETLER

Yeni TTK sermaye şirketi kuruluşunda ortak sayısı bakımından önemli bir yenilik getirmektedir. Yürürlükteki 6762 sayılı TTK'da sermaye şirketleri için asgari ortak sayısı olması zorunluluğu vardır. Yeni TTK'nın getirdiği en önemli yeniliklerden birisi bu zorunluluğu ortadan kaldırmasıdır. Halen yürürlükteki TTK'ya göre anonim şirket kurabilmek için en az 5 ortak (md. 277), limited şirket kurabilmek için ise en az 2 ortak (md. 504) gerekmektedir. Yeni TTK'da asgari ortak sayısı olma zorunluluğu kaldırılmış ve tek kişilik anonim ve limited şirket kurma olanağı getirilmiştir. Yeni TTK md. 338, anonim şirketin kurulabilmesi için pay sahibi olan bir veya daha fazla kurucunun varlığı şart koşmakta, aynı şekilde

limited şirket için ise md. 574'te ortakların sayısı elliyi aşamaz, denilerek üst sınır belirtilmiş ve tek ortaklı limited şirket kurulabilmesinin yolu açılmış olmaktadır.

Tek kişilik anonim şirket bütün dünya uygulamasında gereksinimi duyulan bir hukukî organizasyon şeklidir. Tek pay sahipli bir anonim şirkette bu pay sahibi bir gerçek kişi olabileceği gibi, bir tüzel kişi, binlerce pay sahibi bulunan bir pay senetleri borsada işlem gören anonim şirket veya başka bir sermaye şirketi de olabilir. AB ve ABD'de tek pay sahipli anonim şirketler sadece bir limited şirket veya işletmeci vakıf tarafından oluşturulmaktadır. İşletmecilik yapan vakfın Türk Medenî Kanunda tanınmamış olması önemli bir eksikliktir. Ancak tek pay sahipli veya ortaklı anonim ve limited şirketlerin, hukukumuzda da büyük gereksinimi duyulan işletmeci vakıfları yolunu açacağı ve Türk hukukunun bu suretle bir düzenlemeye kavuşacağı düşünülmektedir. Tek kişilik anonim şirket, şirketler topluluğunda çatı şirket olarak kullanılabilir, kurumsallaşmaya yardımcı olabilir, vakıf işletmeciliğini kolaylaştırabilir. Tüm bu işlevlerin yerine getirilebilmesi için uydurma pay sahibi yaratmak şeklindeki hile-i şer'iyeye kapıları kapattığı için hukukî dürüstlüğe ve gerçekçiliğe de uygundur (TTK Gereğesi).

Yürürlükte olan mevcut 6762 sayılı TTK'da; anonim şirketlerde en az 5 kurucu ortağın mevcudiyeti aranmakta, ayrıca sayının beşin altına düşmesi halinde ise şirketin feshi veya infisahı söz konusu olmaktadır. Bu nedenle de esas sermayeye gerçekte ortak olmayan ve şirketin yönetiminde de aktif olarak görev almayan kişiler, sembolik hisse payları verilmek suretiyle, görünüşte ortak yapılmakta ve 3. kişiler açısından hukuki görünüşe olan güven sarsılmaktadır. Diğer taraftan, tek kişilik şirketlere bütün dünya uygulamasında gereksinim duyulmakta ve pek çok ülkenin hukuki yapısında düzenlenmektedir. Yeni TTK'da yer verilen tek kişilik şirket, Avrupa Birliği'nin şirketlere ilişkin 12. Yönergesi'nin Türk hukukuna aktarılması yoluyla düzenlenmiştir. Böylece AB üyesi devletlerin hukukları ile tam uyum sağlanmıştır. Yönerge, üye devletlere tek ortaklı limited şirket veya sorumluluğu sınırlandırılmış ticari işletme kurmak seçeneklerini sunmakta, tek pay sahipli anonim şirketi de üyelerin tercihine bırakmaktadır. Yeni TTK, Almanya, Finlandiya, Hollanda, İspanya ve İsveç örneklerini izleyerek, tek ortaklı limited şirket yanında tek ortaklı anonim şirkete de yer vermiştir (Akarca ve Şafak, 2011).

Diğer yandan sermaye şirketlerinin sorumlulukları şirketin sermayesi ile sınırlı olup sınırlı sorumluluk söz konusudur (Şahıs şirketlerinde ise sınırsız sorumluluk, yani şirket sermayesi yanında şahsi malvarlığı ile de sorumludur). Tek kişilik limited ve anonim şirketlerde sınırlı sorumluluğa sahip şirketler olup sadece konulan sermaye ile sorumluluk söz konusudur. Anonim şirketlerle ilgili olarak TTK md. 329 anonim şirket, sermayesi

belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir. Pay sahipleri, sadece taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile ve şirkete karşı sorumludur. Ayrıca limited şirketlerle ilgili olarak TTK md. 573'te ortaklar, "*şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler*", denilmekte ve sınırlı sorumluluğu vurgulamaktadır. Dolayısıyla tek ortaklı olup olmamasına bakılmaksızın sermaye şirketlerinde sınırlı sorumluluk ilkesi geçerli olmaktadır.

Getirilen bu yeni düzenleme Türk ekonomik hayatına olumlu katkılarda bulunacaktır. Çünkü geçmiş uygulamalardaki ez az ortak sınırlaması şirket kuruluşlarında sıkıntı doğurmaktadır. Uygulamada en az ortak sınırlaması nedeniyle paravan ortaklar vasıtasıyla şirketler kurulmakta, bu da uygulamada bazı sorunların çıkmasına neden olmaktadır. Bu şekilde kurulan şirketlerde zaman içinde birçok sorun çıkabilmekte iken ortak sınırlamasının kaldırılması ile birçok sorunda başından önlemiş olmaktadır. Özellikle yabancı şirketler açısından orak aramak ve bulmak ve bu yolla şirket kurmak güçlükler içermekteydi. Tek ortaklı sermaye şirketi kurabilmek özellikle yabancı yatırımcılar açısından büyük kolaylık sağlamakta, yeni bir ortak arayışı içine girmeden kolaylıkla kendi şirketlerini kurarak yatırım yapma olanağına kavuşmaktadırlar. Bu da ülkeye sermaye akışı açısından önemli bir gelişmedir. Yatırım yapmak isteyenler açısından teşvik edici bir durumdur.

3. MUHASEBE STANDARTLARINI UYGULAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Türk ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre olabilmesi, yani uluslararası piyasalarla ticarî ve endüstriyel bütünleşmesi için finansal tabloların herkesin anlayabileceği dil ile düzenlenmesi gerekmektedir. Diğer bir deyişle uluslar arası konuşulan bir dille hazırlanması gerekmektedir. Bunun gereği de uluslar arası finansal raporlama standartların, Türkiye'de de bunun özdeşi olan Türkiye Muhasebe Standartlarının uygulanmasıdır. Yeni TTK standartların uygulanmasını hüküm altına almıştır. Kanun standartların uygulanmasını sadece hüküm altına almakla kalmamış, bunu kanunun esas yapılarından biri haline getirmiştir.

Muhasebe işletmelerin mali nitelikli işlemlerini kaydeder, sınıflar, özetler, analiz ve yorumlayarak ilgililerine raporlar. Bu işlevini yerine getirebilmesi için muhasebe düzeninin kurallara uygun olması gerekir. Ancak ülkemizde çoğu işletme muhasebe kavram ve ilkelerini dikkate alan bir yapıya kavuşturulamamıştır. Diğer bir deyişle piyasa disiplini olmayan, vergi için muhasebe tutan, bilgi üreterek ilgili tarafların gereksinimini karşılamaya yönelik bir raporlamayı dikkate almayan uygulamalardan bahsedilebilir. Özellikle ülkemizde küçük ve orta ölçekli işletmelerde bu

gözlenebilmektedir. Dolayısıyla bu uygulamalara bağlı olarak üretilen mali raporlarda gerçeği yansıtmaktan uzaktır. Bu da şeffaf bir yapının oluşmasını sağlamamaktadır. Bu bağlamda yeni TTK işletmelerin muhasebe düzenleri açısından önemli düzenlemeler yapmaktadır. Şeffaf ve hesap verebilir, işletmeyle ilgili tarafların gereksinim duyduğu bilgileri zamanlı ve tam ve anlaşılır olarak ileten bir yapının oluşmasını hedefleyen bu düzenlemeler işletmelerin mevcut düzenlerini yeniden yapılandırmalarını gerektirecektir. Her şeyden önce yeni TTK'nu bir çerçeve düzenleme ile çeşitli kurumları yetkilendirerek yeni gelişmelere göre düzenleme yapma konusunda bir açılım yapmıştır (Şengel, 2011: 1901).

Gerçek ve tüzel kişiler defterlerini tutarken, gerek münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanan, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara aynen uymak ve bunları uygulamak zorundadırlar (TTK md. 88). Kanun maddesinde de açıkça belirtildiği gibi muhasebe standartlarına uymak ve uygulamak zorunluluğu bulunmaktadır. Bu Türkiye'de muhasebe uygulamaları açısından oldukça önemli bir gelişmedir. Halen yürürlükteki 6762 sayılı TTK'da böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Dünya muhasebe uygulamalarında orak bir dil olan muhasebe standartları kanun maddesi ile hüküm altına alınmıştır. Muhasebe standartları, kanunun da üzerine oturduğu kurumsal yönetim ve şeffaflığın sağlanması açısından oldukça önemlidir. Bundan böyle işletmeler muhasebe standartlarına uygun olarak muhasebe işlemlerini yürüteceklerdir. Ancak bu konuda bir hazırlık yapmak gerekecektir. Çünkü işletmeler henüz muhasebe standartlarını uygulayacak kadar bir bilgi birikime sahip değildir. Yoğun olarak işletmelerin yeni uygulamalar hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda muhasebe standartlarının uygulanması ile ilgili kanun maddesi 01.01.2013 yılında yürürlüğe girecektir. Muhasebe standartları ve uygulamaları ile ilgili olarak Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu yetkilendirilmiştir. Kurul standartların yayınlanması ve tebliğler ile uygulamaya yön vermektedir.

4. DENETİM

Yeni TTK denetim konusunda da önemli farklılar getirmektedir. Her şeyden önce sermaye şirketlerindeki murakıplığı (denetim) şirket organı olmaktan çıkarıp bağımsız denetim öngörmektedir. Ayrıca yasada öngörülen diğer denetimler ise işlem denetimi ve özel denetimdir.

Yeni TTK, sermaye şirketlerinin, yani anonim, limited ile sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin ve şirketler topluluğunun denetiminde, reformcu bir anlayış ve çağdaş bir açılımla, köklü bir sistem değişikliği önermektedir. Değişiklik, ulusal ve uluslar arası piyasalarda

güveni kuracak, yerleştirecek ve Türkiye'ye yeni bir görünüş kazandıracak çapta ve niteliktedir. Bu bağlamda, yeni denetim; (i) uzman, mesleki yönden yeterli, teknik donanımlı, hukuki anlamda özenli, sorumluluğunun bilincinde olan, (ii) bağımsız bir denetçi tarafından Uluslararası Denetim Standartlarına uygun, (iii) meslek etiğine bağlı olarak gerçekleştirilen, (iv) mesleğin gereği olan şüphecilikle yapılan, (v) şeffaf bir denetim olacaktır (Şimşek, 2011).

Anonim şirketin finansal tablolarının yani hesaplarının denetlenmesi sistemi tamamen değişmiş, 6762 sayılı Kanunda şirketin üç kanunî organından biri olan ve uzman bilgisine sahip olması zorunlu bulunmayan "murakıp(lar)" eli ile yapılan denetleme, kanunda yerini, bir bağımsız denetleme kuruluşunun veya yeminli malî müşavirin ya da serbest muhasebeci malî müşavirin yaptığı, finansal tablolar ile raporların, dolayısıyla, muhasebenin sürekli denetimine bırakmıştır. Yeni hükümlerle, kurumsal yönetim ve dürüst resim ilkeleri (m. 515 (2)) bağlamında tam bir denetimin sonuçlarının, açık, anlaşılabilir ve kamuyu aydınlatma ilkeleri uyarınca düzenlenmiş bir raporla pay sahipleri başta olmak üzere ilgililere sunulması amaçlanmıştır. Kabul edilen bu yeni sistemde denetim işlevi, hiçbir kısmı veya yönü ile başka bir organa devredilemez veya doğrudan ya da dolaylı kullanılamaz. Denetim, bütünü ile denetçilere aittir. Vergi denetimi ve vergi menfaatinin korunması denetim görevinin sadece dışında olmakla kalmaz, ayrıca ona yabancı ve ayrı bir konumdadır. Anonim şirketin denetlenmesi vergi denetimini içermez, ancak ona yardımcı ve destektir (TTK Gerekçe).

Yürürlükteki TTK md. 347'e göre, "*anonim şirketlerde, beşten fazla olmamak üzere bir veya daha çok murakıp bulunur. Birden çok olan murakıplar bir heyet teşkil ederler. Murakıplar, pay sahibi olan ve olmayanlar arasından ilk defa bir yıl için kuruluş umumi heyeti ve sonradan en çok üç yıl için umumi heyet tarafından seçilirler*", denilmektedir. Limited şirketler için ise md. 548'de, ortakların sayısı yirmiyi aşan limitet şirketlerde bir veya birden fazla murakıp bulunur. Ortaklarının sayısı yirmi ve yirmiden az olan limitet şirketlerde ise denetimi ortakların yapabileceği, belirtilmektedir.

Yeni TTK ise denetimi şirket organı olmaktan çıkarmış ve bağımsız denetim öngörmüştür. TTK md. 400.1'e göre denetçi, ancak üyeleri, yeminli malî müşavir veya serbest muhasebeci malî müşavir sıfatını taşıyan bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Bağımsız denetim öngörülmekte ve md. 397.1'de anonim şirketin ve şirketler topluluğunun finansal tabloları denetçi tarafından, uluslararası denetim standartlarına göre denetlenir denilmektedir. Ayrıca md. 397.2'de denetçinin denetiminden geçmemiş finansal tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu düzenlenmemiş hükmünde olacağı belirtilmiştir.

TTK md. 398'e göre denetim, şirketin ve topluluğun finansal tabloları ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun denetimidir. Bu denetim, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kanuna ve esas sözleşmenin finansal tablolara ilişkin hükümlerine uyulup uyulmadığının incelenmesini de kapsar. Anonim şirketin ve şirketler topluluğunun finansal tabloları denetçi tarafından, uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına göre denetlenir. Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgilerin, denetlenen finansal tablolar ile tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığı da denetim kapsamı içindedir (TTK md. 397).

Diğer yandan yeni TTK ile getirilen denetimlerden birisi de işlem denetçiliğidir. Şirket kuruluşuna ilişkin denetleme raporu bir veya birkaç işlem denetçisi tarafından verilir. İşlem denetçisi kuruluş raporunda, sermaye paylarının tamamının taahhüt edildiğini, pay bedellerinin en az tutarlarının bankaya yatırıldığını ve buna ilişkin banka mektubunun kuruluş belgeleri arasında yer aldığını, aynı sermaye ve devralınan ayınlar için değerlendirme yapıldığını, diğer kuruluş belgelerinin mevcut olduğunu, gerekli noter onaylarının ve izinlerin alındığını gerekçeleriyle ve hesap verme ilkesinin gereklerine uygun olarak açıklar (TTK md. 351).

Yeni TTK ile getirilen bir diğer denetim ise özel denetimdir. Özel denetçi atanması, hakim şirket yavru şirket ilişkileri açısından uygulama alanı bulan bir yöntem olup, gerekli görüldüğü hallerde; herhangi bir pay sahibinin şirket merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurması sonucu mahkemenin tayin edeceği bir kişinin şirketler topluluğu ile ilgili inceleme yapmasıdır. Her paysahibi pay sahipliği haklarını kullanabilmek ve belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer almasa bile Genel Kurul'dan isteyebilir. Genel Kurulun istemi onaylaması halinde, her pay sahibinin otuz gün içinde mahkemeye başvurma hakkı vardır (www.vergidegundem.com). Özel denetçi atanması için (Yeni TTK 406);

a) Denetçi, şirketin hâkim şirketle veya topluluk şirketleriyle ilişkileriyle ilgili olarak sınırlı olumlu görüş veya kaçınma yazısı yazmışsa veya

b) Yönetim kurulu, şirketin topluluk tarafından, bazı belirli hukuki işlemler veya uygulanan önlemler dolayısıyla kayba uğratıldığını ve bunlar dolayısıyla denkleştirme yapılmadığını açıklamışsa,

herhangi bir pay sahibinin istemi üzerine, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi tarafından şirketin, hâkim şirketle veya hâkim şirkete bağlı şirketlerden biriyle olan ilişkisini incelemek üzere özel denetçi atanabilir.

Sorumluluk bakımından yeni TTK sorumluluğu da düzenlemiştir. TTK md.554'e göre şirketin ve şirketler topluluğunun yılsonu ve konsolide finansal tablolarını, raporlarını, hesaplarını denetleyen denetçi; şirketin kuruluşunu, sermaye artırımını, azaltılmasını, birleşmeyi, bölünmeyi, tür değiştirmeyi, menkul kıymet ihracını veya herhangi bir diğer şirket işlem ve kararını denetleyen işlem denetçisi ve özel denetçiler; kanuni görevlerinin yerine getirilmesinde kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem şirkete hem de pay sahipleri ile şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumludur.

Burada üzerinde durulması gereken noktalardan birisi bağımsız denetim getirilmiş olmasının yanında denetiminde uluslar arası denetim standartlarına göre yapılacağıdır ve kanun bunu hüküm altına almıştır. Muhasebe uygulamalarında Türkiye muhasebe standartlarına uyulması ve denetimdede uluslararası denetim standartlarının getirilmesi, kanunun muhasebe ve denetim standartlarına verdiği önemi göstermektedir. Bu ticari hukukumuzda girmiş yepyeni kavram ve uygulamalardır. Bu tür uygulamalar sonucunda hazırlanacak finansal raporların uluslararası piyasalarla entegre olma açısından sağlayacağı katkı büyük olacaktır.

5. WEB SİTESİ KURMA ZORUNLULUĞU

TTK md. 1524'de (1) Her sermaye şirketi, bir internet sitesi açmak, şirketin internet sitesi zaten mevcutsa bu sitenin belli bir bölümünü aşağıdaki hususların yayımlanmasına özgülemek zorundadır. Yayımlanacak içeriklerin başlıcaları şunlardır:

- Şirketçe kanunen yapılması gereken ilanlar
- Pay sahipleri ile ortakların menfaatlerini koruyabilmeleri için gereken bilgiler
- Yönetim ve müdürler kurulu tarafından alınan kararlar
- Değerleme raporları, kurucular beyanı
- Ticaret şirketlerinin birleşmesi, bölünmesi, ile ilgili bilgiler, tablolar, belgeler
- Genel kurul çağrıları, raporlar, yönetim kurulu açıklamaları
- Şeffaflık ilkesi ve bilgi toplumu açısından açıklanması zorunlu bilgiler
- Bilgi alma kapsamında sorulan sorular, bunlara verilen cevaplar
- Finansal tablolar
- Yönetim kurulunun yıllık raporu
- Denetçi, özel denetçi, işlem denetçisi raporları

- Pay sahiplerini ve sermaye piyasasını ilgilendiren konulara ilişkin bilgiler

İnternet sitesinin bilgi toplumu hizmetlerine ayrılmış bölümü herkesin erişimine açıktır. Şirketin internet sitesine konulan bir içerik, üzerinde bulunan tarihten itibaren en az altı ay süreyle internet sitesinde kalır; aksi hâlde konulmamış sayılır. Finansal tablolar için bu süre beş yıldır.

Getirilen bu yeni düzenleme ile bir şirketle ilgili tarafların gereksinim duyabileceği tüm bilgiler web sitesinde durulmak zorunluluğu vardır. Bu işletme ile ilgili bilgilere gereksinim duyan ve kara vericiler açısından oldukça olumlu bir yeniliktir. Web sitesi ile ilgili hükümler 1 Temmuz 2013 yılında yürürlüğe girecektir. İşletmeler bu konuda hazırlıklarını yapmaları için bir süre tanınmaktadır. Ancak buna rağmen internet sitesini, düzenlemenin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde oluşturmayan şirket yetkilileri sorumlu tutulacaklar, kanunda sorumlular için cezai müeyyide öngörülmüştür.

6. ŞİRKET SERMAYESİ VE KURULUŞU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Sermaye şirketleri anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler olmak üzere 3 tür sermaye şirkettir. Bu şirketlerden anonim ve limited şirketler yaygın olarak uygulama alanı bulurken, sermayesi paylara bölünmüş şirket az sayıda bulunmaktadır. Yeni TTK ile sermaye şirketlerinin sermaye ve kuruluşu ile ilgili yenilikler getirilmiştir.

6.1. Sermaye ile İlgili Değişiklikler

Anonim şirketler yeni TTK ile en az sermaye sınırı 50.000 TL sermaye olarak belirlenmiştir. Kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş, halka açık olmayan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi 100.000 TL'den aşağı olamayacağı belirtilmiştir. Bu şirketler de en az sermaye tutarı 50.000 TL olarak belirlenmiştir. Ayrıca kayıtlı sermaye sistemine geçebilmek içinde Sermaye Piyasası Kurulundan izin almak gerekiyordu. Bu sistemde şirket kuruluşu aşamasında kayıtlı sermaye sistemini benimseme ve buna uygun sermaye koyma yükümlülüğü getirilmiştir.

Limited şirketler için en az sermaye tutarı 10.000 TL olarak belirlenmiştir. Ayrıca TTK md. 585-(1) şirket, kanuna uygun olarak düzenlenen şirket sözleşmesinde, kurucuların limited şirket kurma iradelerini açıklayıp, sermayenin tamamını şartsız taahhüt etmeleri ve nakit kısmı hemen ve tamamen ödemeleriyle kurulur. Diğer yandan sermayesi paylara bölünmüş sermaye şirketleri kanunda öngörülen bazı farklılıklar hariç olmak üzere anonim şirketler için geçerli hükümlere tabidirler.

6.2. Şirket Kuruluşu ile İlgili Değişiklikler

Sermaye şirketlerinin kuruluşu ile ilgili yeni hükümler getirilmiştir. Halen yürürlükteki 6762 sayılı TTK'ya göre anonim şirketler ani ve tedrici olarak olmak üzere iki şekilde kurulabilmektedir. Yeni TTK'da tedrici kuruluşu yer vermeyerek ani kuruluşu yer verilmiştir. Limited şirketlerin kuruluşunda ise herhangi bir değişiklik olmamıştır. Ancak yeni TTK sermaye şirketlerinin kuruluşu ile ilgili olarak kuruluş öncesi işlem denetçi raporunun istenmesidir. İşlem denetçi raporu, şirket kuruluşu, Sermaye artırımı/azaltımı, birleşme, bölünme, devir, tür değiştirme, menkul kıymet ihracı/çıkartılması öncesi alınması gerekmektedir.

Yeni TTK ile getirilen bir diğer yenilik ise kurucular beyanıdır. Kuruluş ister nakdî ister aynî nitelikte olsun kurucular kuruluş beyanı vermekle yükümlüdür. Beyan ilkesi, Almanya, İsviçre ve Avusturya başta olmak üzere Avrupa'da yaygındır. Türkiye'de yenidir. Bu ilke dürüst bilgi verme ilkesiyle tanımlanır. Beyan, denetimin vazgeçilemez parçasıdır. Beyan bir çeşit rapor olmakla beraber kurucuları bağlayıcı nitelik taşıdığından ve gerçeğe uymaması halinde hukukî ve cezaî sonuçlar doğurabileceğinden "beyan" olarak adlandırılmıştır (TTK md. 349 Gerekeç)

TTK md. 349'a göre, kurucular tarafından, kuruluşu ilişkin bir beyan imzalanır. Beyan, dürüst bir şekilde bilgi verme ilkesine göre, doğru ve eksiksiz olarak hazırlanır. Beyanda, aynı sermaye konuluyor, bir ayın ya da işletme devralınıyorsa, bunlara verilecek karşılığın uygunluğuna; bu tür sermayenin ve devralmanın gerekliliğine, bunların şirkete olan yararlarına ilişkin belgeli, gerekçeli ve kesin ifadedi açıklamalar yer alır. Ayrıca, şirket tarafından iktisap edilen menkul kıymetlerle, bunların iktisap fiyatları, söz konusu menkul kıymetleri çıkaranların son üç yıllık, gereğinde konsolide finansal tablolarının değerlemelerine ve çözümlenmelerine ilişkin bilgiler, şirketin yüklediği önemli taahhütler, makine ve benzerleri malların ve herhangi bir aktif değer alımına ilişkin bağlantılar, fiyatlar, komisyonlar ile her türlü borçlar, emsalleriyle karşılaştırılarak, açıklanır.

Ayrıca, kuruculara tanınan menfaatler gerekçeleriyle beyanda yer alır. Kimlerin halka arz amacıyla ne miktarda pay taahhüt ettiği, pay taahhüdünde bulunanların birbirleri ile ilişkileri; bunlar bir şirketler topluluğuna dâhil bulunuyorlarsa, topluluk ile ilişkileri, kuruluşu inceleyen işlem denetçisine ve diğer hizmet verenlere ödenen ücretler, emsalleriyle karşılaştırma yapılarak, beyanda açıklanır.

7. YÖNETİM VE GENEL KURULLA İLGİLİ YENİLİKLER

Sermaye şirketlerinin halen yürürlükteki 6762 sayılı TTK'ya göre 3 şirket organı bulunmaktadır. Bunlar genel kurul, yönetim kurulu ve murakıplık. Ancak yeni TTK şirket organları olarak genel kurul ve yönetim

kurulunu sayarken, denetim için yeni hükümler içermektedir. Denetim şirket organı olmaktan çıkarılmış, bağımsız denetim getirilmiştir.

7.1. Yönetim Kurulu ile İlgili Yenilikler

Yeni TTK'da yönetim kurulları ile ilgili bir dizi yenilik getirilmiştir. Bu yenilikler şöyle sıralanabilir (www.kapitalkarden.com/tr, Yeni TTK, www.dengeymm.com.tr);

-Yönetim Kurulu tek kişi olabilecektir. Tek kişilik anonim ve limited şirket kurulabilmesi aynı zamanda tek kişilik bir yönetim kurulunun da oluşmasına imkân vermektedir. Halen yürürlükteki 6762 sayılı TTK md. 312'ye göre yönetim kurulunun en az 3 kişiden oluşması gerekmektedir. Bu hüküm yeni kanunda yer almamıştır. Yeni TTK md. 359'a göre, anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur. Temsile yetkili en az bir üyenin yerleşme yerinin Türkiye'de bulunması ve Türk vatandaşı olması şarttır.

-Yönetim Kurulu üyelerinin pay sahibi olmaları zorunluluğu kaldırılmıştır. 6762 sayılı TTK md. 312'ye göre yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmaları zorunlu iken yeni TTK'da bu hüküm yer almamıştır.

-Tüzel kişilerin de Yönetim Kurulu Üyesi olabilmelerine olanak sağlanmıştır. Yeni TTK yönetim kurulu üyeliği için pay sahibi olmayı kaldırmış, tüzel kişilerin de yönetim kuruluna seçilebilmesi imkânı getirmiştir. TTK md. 359 (2)'ye göre bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur; ayrıca, tescil ve ilanın yapılmış olduğu, şirketin internet sitesinde hemen açıklanır. Tüzel kişi adına sadece, bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir.

-Pay sahipleri gruplarına, pay gruplarına ve azınlığa "yönetim kurulunda temsil edilme hakkı" tanınmıştır (Yeni TTK md. 360).

-Yönetim kurulu üyelerinin en az dörtte birinin yüksek öğrenim görmüş olması zorunludur. Tek üyeli yönetim kurulunda bu zorunluluk aranmaz.

-Yönetim kurulu üyelerinin yönetim yetkisini bazı yönetim kurulu üyelerine, üçüncü kişilere ve yönetime devretme olanağı sağlanmıştır

-Yönetim kurulu toplantı yeter sayısı için mevcut düzenlemede yer alan üye tam sayısının yarısının bir fazlası "koşulu yerine yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun toplantıda hazır bulunması" koşulu getirilmiştir.

-Yeni TTK, sermaye şirketlerinde gereklilik görülürse tehlikelerin erken teşhisi komitesinin kurulmasını zorunlu hâle getirilmiştir. TTK md. 378'e göre pay senetleri borsada işlem gören

şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir.

-Yeni TTK'da yönetim kurulunun özen borcuna ilişkin “tedbirli yönetici” ölçüsü getirilmiş ve basiretli iş adamı ölçüsünden vazgeçilmiştir. Tedbirli yönetici kavramı ile görevi yerine getirebilmek için yetkin olma, ilgili bilgileri değerlendirebilme, uygulamayı ve gelişmeleri izleyebilme ve denetleyebilmek için gereken yetenek ve öğrenime sahip olma anlaşılmaktadır. Yeni TTK md. 369'e göre, yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar. Yürürlükteki TTK md. 320'de idare meclisi azalarının şirket işlerinde gösterecekleri dikkat ve basiretten bahsedilmektedir.

-Mevcut kanun ile karşılaştırmalı olarak önemli bir değişiklikte Yeni TTK md. 375'te yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri olup, bunlar şöyle sıralanabilir;

-Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi

-Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi

-Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması

-Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları

-Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi

-Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi

-Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması., yer almaktadır.

7.2. Genel Kurulla İlgili Yenilikler

Yeni TTK'da genel kurullarla ilgili teknolojik ve ekonomik gelişmelere paralel olarak yenilikler getirilmiştir.

Günümüzün teknik ilerlemelerini dikkate alarak, sermaye şirketlerinde müdürler kurulu ve yönetim kurulu toplantıları ile şahıs şirketleri, limited şirketler ve paylı şirketlerde ortaklar kurulu veya genel kurul toplantılarının on-line yapılmasını mümkün kılmaktadır. Müdürler kurulu ve yönetim kurulu toplantılarında, on-line olarak alınan kararlar geçerlidir. Bu kararlar güvenli elektronik imza ile imzalanabilecekleri gibi, daha sonra, fizikî imza ile de kayıt altına alınabilirler. Diğer yandan, on-line toplantı sistemi vasıtasıyla genel kurula katılım, öneride bulunma ve oy verme, hukuksal sonuçları açısından, fizikî katılım, öneride bulunma ve oy vermenin bütün sonuçlarını doğuracaktır. Ancak, Tasarımın getirdiği ana ilkelerin hayata geçirilmesi için Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmeliğin çıkarılması gerekmektedir (TTK md. 1527 Gereçesi).

Yeni TTK md. 1527- Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede düzenlenmiş olması şartıyla, sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut buldukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir. Bu hâllerde Kanunda veya şirket sözleşmesinde ve esas sözleşmede öngörülen toplantı ile karar nisaplarına ilişkin hükümler aynen uygulanır. Anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fizikî katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur. Bu hükmün uygulanması esasları bir tüzük ile düzenleneceği belirtilmektedir.

8. ŞİRKET BİRLEŞMELERİ VE BÖLÜNMELEİ

8.1. Şirket Birleşmeleri Açısından Yenilikler

Şirket birleşmeleri açısından yeni TTK bazı yenilikler getirmiştir. Örneğin, aynı nevi sayılan işletmeler birleşebilirken aynı neviden olmayan şirketler birleşemezler. Yürürlükteki TTK md. 14'e göre, "*birleşme, yalnız aynı neviden olan şirketler arasında caizdir. Şu kadar ki, birleşme bakımından kollektif ile komandit şirketler ve anonim ile sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler, aynı neviden sayılır*", denilmektedir. Böylece şirket birleşmelerinde bir kısıtlama getirilmektedir. Yeni TTK ise şirket birleşmelerine yeni hükümler getirmiştir. Yeni TTK md. 137'ye göre;

-Sermaye şirketleri;

Sermaye şirketleriyle, Kooperatiflerle ve Devralan şirket olmaları şartıyla, kollektif ve komandit şirketlerle birleşebilirler.

-Şahıs şirketleri;

Şahıs şirketleriyle, Devrolunan şirket olmaları şartıyla, sermaye şirketleriyle, Devrolunan şirket olmaları şartıyla, kooperatiflerle birleşebilirler.

-Kooperatifler;

Kooperatiflerle, Sermaye şirketleriyle ve Devralan şirket olmaları şartıyla, şahıs şirketleriyle birleşebilirler.

Yeni TTK ile aynı türden olma koşulu kaldırılarak daha geniş bir çerçevede şirketlerin birleşebilmesine imkân yaratılmaktadır. Bu da günümüz dünyasında hızla birleşerek büyüyen ve rekabet gücünü artırmaya çalışan işletmeler yaratılabilir açısından oldukça olumlu bir gelişmedir.

8.2. Şirket Bölünmeleri Açısından Yenilikler

TTK'da daha önce hiç düzenlenmemiş olan şirket bölünmeleri yeni TTK'da ele alınmıştır. Şirket bölünmeleri daha önce sadece 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda (KVK) md. 38'de ele alınmıştır.

Bölünme Türkiye'de maddî hukuk yönünden ilk defa bu Kanunla düzenlenmiştir. Gerçi vergi hukuku ile ilgili kurallar, daha önce Kurumlar Vergisi Kanununda 4684 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle öngörülmüş ve bir uygulama başlamıştır. Ancak bu düzenlemenin bölünmenin maddî hukuk cephesini içermediği, bölünmenin maddî hukuk yönünden dogmatik düzeninin ülkemizde mevcut bulunmadığı şüphesizdir. Bölünme, çok büyüyen ve çekirdek işletme konusundan uzaklaşan şirketlerin ana konularına dönebilmelerine olanak sağlayan bir yoldur. Meselâ, buzdolabı, çamaşır ve bulaşık makinesi gibi beyaz ev aletleri üreten bir anonim şirketin, zamanla televizyon, radyo, müzik dolabı gibi kahverengi ürünler, büro mobilyası, daha sonra da plastik üretimine girdiği varsayılırsa, bu şirket beyaz eşya, kahverengi eşya, büro mobilyası ve plastik üretimi için ayrı ayrı şirketleri bölünme yolu ile kurabilir. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde fabrikaları olan bir şirket her fabrikayı bağımsız bir şirkete dönüştürmeyi düşünebilir. Bölünme; aile ortaklıklarında, mirasın paylaşımında, iki veya üç gruplu ortaklıklarda sorunları (ihtilâfları) çözmek amacıyla da kullanılabilir. Nihayet bölünme, holding sistemine geçişte de bir araç olarak kullanılabilir (TTK Bölünme Gerekçesi).

Yeni TTK md. 159'a göre, bir şirket tam veya kısmi bölünebilir;

-Tam bölünmede, şirketin tüm malvarlığı bölümlere ayrılır ve diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler. Tam bölünüp devrolunan şirket sona erer ve unvanı ticaret sicilinden silinir.

-Kısmi bölünmede, bir şirketin malvarlığının bir veya birden fazla bölümü diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler veya bölünen şirket, devredilen malvarlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturur.

Sermaye şirketleri ve kooperatifler sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünebilirler (TTK md. 160). Yeni TTK ile kısmi ve tam bölünme için hukuki bir zemin de hazırlanmış olmaktadır.

SONUÇ

1957 yılından bu yana yürürlükte olan 6762 sayılı TTK'nın yerine bir 6102 sayılı yeni TTK kabul edilmiş, bazı hükümleri hariç olmak üzere 1 Temmuz 2012 yılında yürürlüğe girecektir. Bu çalışmada yeni TTK'nın sermaye şirketleri açısından getirdiği yenilikler ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

Son yıllarda dünyada ekonomik anlamda önemli değişiklikler yaşanmıştır. Küreselleşmenin etkisiyle ekonomilerde sınırlar ortadan kalkmış, işletmeler yoğun bir rekabet ortamında faaliyetlerini sürdürmek zorunda kalmışlardır. Bunun yanında teknolojik gelişmeler ve özellikle internetin sağladığı olanaklar işletmeler açısından yeni fırsatlar yaratmıştır.

Tüm bu gelişmeler olurken yasal yapının da bu süreçleri desteklemesi ve gelişmenin önünü açması beklenir. Bu bağlamda hazırlanan ve kabul edilen TTK birçok yenilik getirmekte, çağın gereği olan birçok gelişme için yasal bir altyapı hazırlamaktadır. Sermaye şirketleri açısından konu değerlendirildiğinde birçok yeniliğin olduğu görülmektedir. Bu yenilikler muhasebe uygulamaları, muhasebe standartlarını uygulanması, şirket bölünme ve birleşmeleri, tek kişilik limited ve anonim şirketler, web sitesi kurma zorunluluğu gibi bir dizi alanı kapsamaktadır.

Tüm bu yenilikler ülke ekonomisinin gelişmesi, dünya piyasaları ile entegrasyon, işletme mali tablolarının hazırlanmasında dünya ile ortak bir dilin kullanılması, sermaye akışının ve yabancı yatırımların gelmesi, kamuoyunun doğru güncel zamanlı bilgilerle bilgilendirilmesi, aydınlatılması, bağımsız denetimle mali raporların uluslar arası denetim standartlarına göre denetlenmesi, kurumsal yönetim ilkelerinin benimsenmesi, ülkemizin gelişmesi ve ekonominin kalkınması açısından oldukça önemlidir. Yeni TTK bu getirdiği yeniliklerle ekonominin gelişmesine önemli katkılar verecektir.

KAYNAKLAR

- Akarca, Akif ve Şafak, Mehmet. (2011). Tek Ortaklı Anonim ve Limited Şirketler. *Dünya Gazetesi*, 30.06.2011.
- Bektöre, Sabri, Sözbilir, Halim ve Banar, Kerim. (2007). Genel Muhasebe. *Nisan Kitabevi*.
- Çalışkan, Merdan. (2008). Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Muhasebe Alanındaki Düzenlemeleri. *E-Yaklaşım*, Ağustos, (61).
- Doyrangöl, Nuran Cömert. (2008), Türk Ticaret Kanunu Tasarısı İle Muhasebe Getirilen Yenilikler. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 2008/1.
- Şengel, Salim. (2011) "Yeni Türk Ticaret Kanununun KOBİ Muhasebe Uygulamaları Açısından Değerlendirilmesi". *VII. Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*. 23-25 Haziran, Saraybosna.
- Şimşek, Nilgün Serdar, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Yasalaştı, www.vergiportali.com/Content.aspx?Type=BulletinD&Id=3074 (E.T: 15.07.2011).
- Yeni Türk Ticaret Kanununun Getirdiği Yenilikler*. <http://www.kapitalkarden.com/tr/haberler.asp?x=1&id=1760> (E.T: 07.07.2011).
- 100 Soruda Yeni Türk Ticaret Kanunu*. <http://www.vergidegundem.com> (E.T: 15.07.2011).
- 213 Nolu Vergi Usul Kanunu .
- 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu.
- 6102 Nolu Türk Ticaret Kanunu.
- 6102 Nolu Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Gerekçesi.
- 6762 Nolu Türk Ticaret Kanunu.